BAŞ YAZI

GÜNEŞ GÜMÜŞ

Afganistan ve Emperyalizme Dair Bazı İlkeler

ABD'nin Afganistan çekilmesi sonrası yaşanan tartışmalar ve alınan tavırlar, çarpık bir emperyalizm teorisinin başa ne büyük bela olduğunu tekrar hatırlattı.

sf 4

Sosyalistlerin Müdahalesi Gerekiyor!

sf 5

sosyalist

Sayı: 32, Fiyat: 2 TL
10 Eylül 2021
sosyalistgundem.com

İşçi-Emekçi İktidarı ve Uluslararası Sosyalizm için

önlemleri al OKULLARI AÇIK TUT!

Pandemi bahanesiyle okulların kapalı kalması eğitimde eşitsizliği artırıyor; yoksul emekçi çocuklarını eğitim sisteminden koparıyor.

AFGANİSTAN HAKKINDA HERKES YANILDI: PEKİ ŞİMDİ NE OLACAK?

ABD'nin, artık Sovyetler gibi bir düşmanı olmadığı için işgal ettiği yerleri yavaştan kanatarak içinden kolay kolay çıkılamaz bir buhrana sürüklemek, stratejisi konumuna gelmiş durumda ve bunu hepimiz Afganistan, Irak, Libya ve Suriye'de gördük, görmekteyiz.

sf3

AKP-MHP'DEN SEÇİM HESAPLARI

1 Ekim'de açılacak meclisin ilk icraatı yeni seçim yasası olacak gibi görünüyor. Yeni seçim yasasının bir sonraki seçimde uygulanabilmesi için 1 yıl öncesinde meclisten geçmiş olması gerekiyor. Erken seçim hesapları da dikkate alındığında AKP ve MHP için zaman daralıyor.

sf5

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ İŞÇİLERİ: "TOPLU SÖZLEŞME BİTTİ MÜCADELE BİTMEDİ!"

Üniversite yönetimiyle Tez-Koop-İş sendikası arasında aylardır devam eden TİS süreci geçen hafta sona erdi. Üniversite yönetimi, sendikamız bizi aylarca oyalandı... Sonuçta bizi sefalete mahkûm ettiler.

sf8

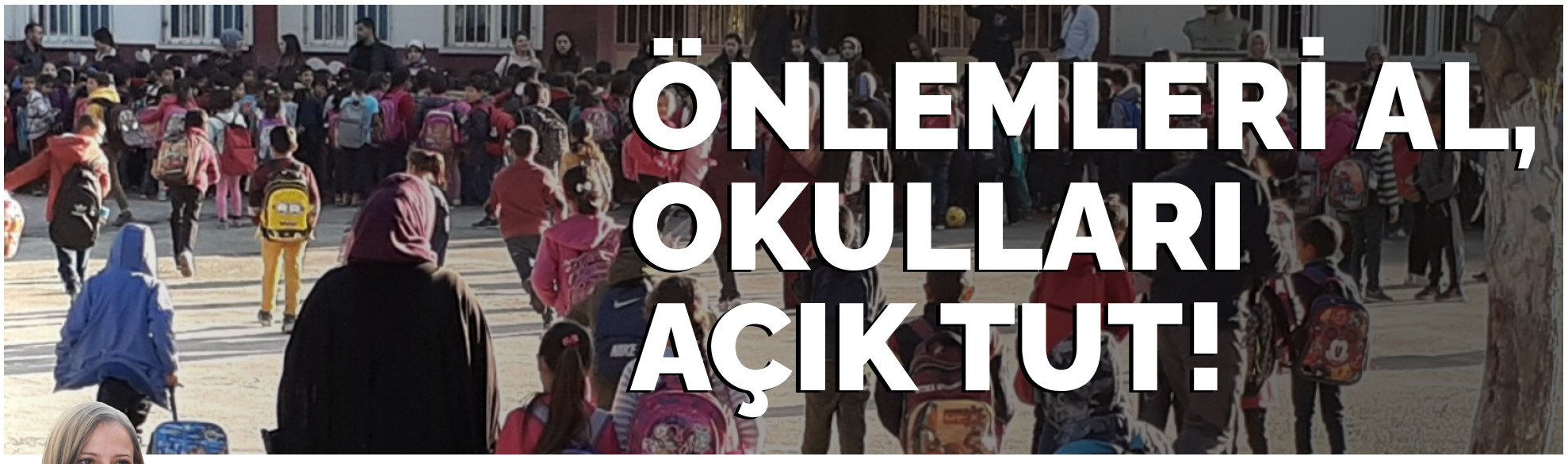

ÖNLEMLERİ AL, OKULLARI AÇIK TUT!

Derya Koca
DeryaKoca_

Koronavirüs pandemisinin başlamasından sonra ilk kapatılan yerler arasında olan ve bir türlü açılmak bilmeyen okullar nihayet, tam 18 ay sonra haftada 5 gün yüz yüze eğitimle açılıyor.

AKP tipi yönetim altında eğitim, uzun yıllardır yap-boz tahtasından başka bir şey değildi. Eğitim sisteminin devamlı olarak değiştirilmesi, köy okullarının kapatılması, zorla imam hatipleştirme, niteliksizleştirme, müfredatın içinin boşaltılması; öğretmenlerin yoksullaştırılması ve güvencesiz çalışma koşullarına mahkum edilmesi, yeterli atama yapılmaması ve öğretmen açığının asgari ücretin altında çalışan öğretmenlerle kapatmaya çalışılması, eğitimin kalitesinin tamamen bitirilmesi, … Eğitim, öğretmene ayrı öğrenciye ayrı bir çileye dönüştü. AKP iktidarının en başarısız olduğu alanların başında eğitimde, iflasın bedeli ağır.

Eğitim, AKP için her şeyden önce büyük bir kar alanı olarak görüldü. AKP iktidarı ülkenin altyapı sorunlarını, eğitim ve sağlık gibi alanların gelişmemişliğini piyasacılığın atılım basamaklarından biri olarak kullandı. Eğitim piyasası hızlandı. Özel kolejler, üniversiteler birbiri ardına açılırken eğitimde gelişiyoruz masalları anlatıldı.

Ülkede tüm emekçilerin güvencesiz yaşam koşullarına ve yoksullaşmaya mahkum edilmesinin bir parçası olarak öğretmenler de kötüleşen koşullara itildiler. Özel okulları teşvik etmek için öğrenci başına binlerce TL teşvik veren AKP iktidarı, konu öğretmen açığını kapamak üzere atama yapmaya gelince "para yok" bahanesine sığınıyor.

Pandemiden Dönüş

Pandemi koşullarında kalabalık sınıfların bölünmesi şart ancak bunun için herhangi bir hazırlık yapılmadığı da daha ilk günden ortaya çıkmış oldu. Okulların kapalı olduğu bir buçuk yıl boyunca hiçbir hazırlık yapmayan AKP, temizlik giderleri için bile öğrenci başına sadece 4 TL ödenek ayırdı. Sınıfların bölünmesi için ek atama dahi yapılmadı. Kalabalık sınıflarda güya pandemi tedbirleri alınacağı iddia ediliyor. Milli Eğitim Bakanlığı verilerine göre 87 bin öğretmen açığı, Sayıştay raporlarına göre de 138.393 öğretmen açığı var. Bu, öğrencileri bile bile öğretmensiz; öğretmenleri de bile isteye işsiz bırakmaktır.

Tüm bu koşullar altında pandemi altında zaten **en az 1.5 yıl eğitim kaybı** yaşayan öğrencilerin nasıl bir telafi alacağı sorusu dahi sorulamıyor. **Planlama yok,** buna niyet de yok.

Yoksul, emekçi aileler ise çocukları "okusun" diye çabalayıp duruyor. Tüm hayat pahalılığına ek olarak **kırtasiye ve ulaşım masraflarına en az yüzde 30 zam** eklenmişken borçlanarak alınan okul ihtiyaçları emekçilerin belini büküyor.

Okullar Açık Kalmalı Ama Nasıl

AKP iktidarı, pandemi yönetimini kendi iktidarının en az zarar göreceği şekilde yaptı. Kendisine para getirmeyen eğitim gibi alanlarda sadece kolej ve dershane patronlarının "müşteri kaybetmemesi için" göstermelik aç-kapa kararlarla öğrencilerin okuldan uzak kalması pahasına eğitim sonlandırıldı. Okulların kapatılması son çare olmalıyken eğitim konusu Erdoğan için algı yönetimi malzemesine dönüştürüldü. Çocuklar evdeyken milyonlarca emekçi işe gidip geldi. Böylelikle pandemi karşısında bir tedbir varmış algısı yaratıldı. Olan öğrencilere oldu. Milyonlarca öğrenci eğitim sürecinde kalıcı kayıplar yaşıyor. Uzaktan eğitimin gerektirdiği tablet ve internete sahip olmayan öğrenciler, eğitimden tamamen koptu. Eğitim-Sen'e göre bu rakam 6 milyon. Ekonomik krizin derinden hissedildiği, pandeminin yükünün öğretmen ve velilere bindirildiği bu ağır tablonun içinde eğitim yeniden başladı. Pandemi tedbirleri göstermelik, ciddi bir tedbir ve plan hala yok. Yoksul mahallelerdeki kalabalık ve ödeneksiz okullarda hijyenin de mesafenin de hayal olduğunu halk gayet iyi biliyor.

Pandemi de, eğitimde eşitsizlik de ekonomik kriz de en çok emekçi çocuklarını vuruyor.

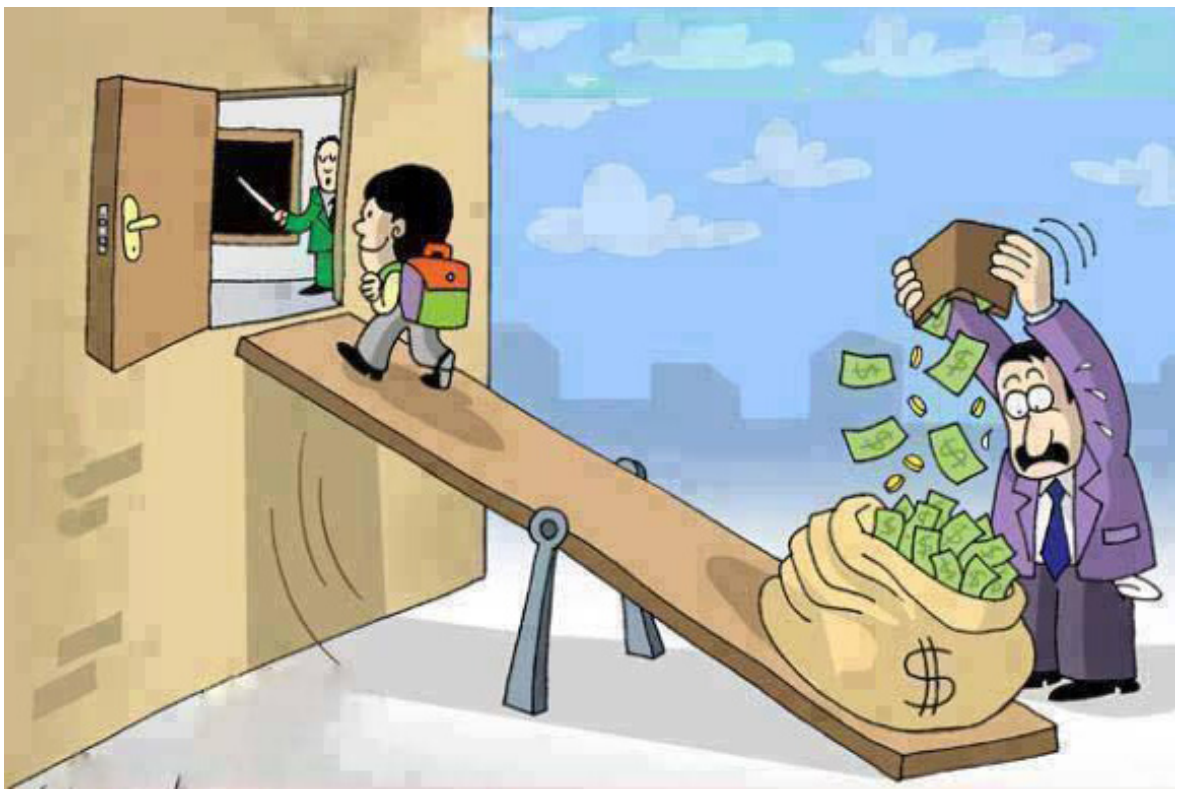

Eğitim, AKP için her şeyden önce büyük bir kar alanı olarak görüldü. AKP iktidarı ülkenin altyapı sorunlarını, eğitim ve sağlık gibi alanların gelişmemişliğini piyasacılığın atılım basamaklarından biri olarak kullandı. Eğitim piyasası hızlandı. Özel kolejler, üniversiteler birbiri ardına açılırken eğitimde gelişiyoruz masalları anlatıldı.

- Özel okullar kamulaştırılsın, kamu okullarına gerçek bir bütçe!
- Öğretmen açığının tamamı atama ile kapatılsın!
- Sınıf mevcutları düşürülsün!
- Temizlik, kırtasiye, ulaşım, beslenme ve giyim, eğitimin asli masraflarıdır. Tümü kamusal eğitimin gereği olarak devlet tarafından sağlanmalıdır!

Sosyalist Yıl: 4 - Sayı: 32 - 10 Eylül 2021
SAHİBİ VE SORUMLU YAZI İŞLERİ MÜDÜRÜ: Ayşe Şensöz
YAYIN İDARE ADRESİ: Öncebeci Mah. Servi Sok. 5/8 Çankaya ANKARA
TEL: 05548518392
BASKI: LOTUS LIFE AJANS Rek.Tan.Bas.Yay.Org.Amb.İth.İhr.San. ve Tic.Ltd.Şti. - Şehit Cevdet Özdemir Mh. Sokullu Cd. Perçem Sk. No: 9/A Çankaya/ANKARA
TEL: 0312 433 23 10 (pbx) **FAKS:** 0312 434 03 56
YAYIN TÜRÜ: Yerel süreli, 15 günlük
MAİL ADRESİ: sosyalist.dergi@gmail.com

İLETİŞİM
SosyalistGundem.com
Ankara
Sosyalist Emekçiler Partisi: Kocatepe Mah. Bayındır 2 Sok. No 45/7 Kızılay
Spartaküs Kültür ve Sanat: Meşrutiyet Mah. Karanfil Sok. 14/9 Kızılay
sosyalistgundem
sosyalist_gundm

AFGANİSTAN HAKKINDA HERKES YANILDI: PEKİ ŞİMDİ NE OLACAK?

Omid Jurrat Rastakhiz

ABD'nin, artık Sovyetler gibi bir düşmanı olmadığı için işgal ettiği yerleri yavaştan kanatarak içinden kolay kolay çıkılamaz bir buhrana sürüklemek, stratejisi konumuna gelmiş durumda ve bunu hepimiz Afganistan, Irak, Libya ve Suriye'de gördük, görmekteyiz.

Halbuki Sovyetler dağılmadan hala yerinde olsaydı, büyük ihtimalle Afganistan gibi ülkeler farklı bir konumda olabilirdi; ABD, çevreleme politikasıyla girdiği ülkeleri ekonomik açıdan güçlendirmek için elinden geleni yapardı. Oysa 90'lı yılların başında Sovyetler çökünce, ABD kendine başka bir düşman yaratmak istedi ki bunu 11 Eylül olaylarıyla başardı; Afganistan'ı işgal etti. 2001'in sonlarına doğru tamamen dağılan Taliban, ABD'nin müttefiki konumunda olan Pakistan'a sığındı. Ancak tez zamanda toparlanıp gerilla savaşlarıyla geri döndü ve yorucu bir çatışma başladı. 2005'te daha ciddi şekilde başlayan savaş giderek şiddet kazandı; Afganistan'da o zamana kadar tecrübe edilmemiş intihar saldırıları arttı. Taliban'a nereden destek geldiği çok açık ve aşikardı. Bir çocuk bile Taliban'ın merkezinin Pakistan ve özellikle Ketta şehri olduğunu anlayabiliyordu. Öte yandan ABD ve İngiliz helikopterlerin Taliban'a silah ve mühimat indirdiğiyle ilgili kanıtlar var. Sanırım ABD, bir taraftan Taliban'ı yarı aktif halde tutarak "Taliban'la savaş bahanesiyle" uyuşturucu ticaretini istediği gibi yönetti, öbür taraftan da eğer bir gün gidecekse aşırı dincilerin, yerini doldurmasını istedi. Çünkü ikinci dünya savaşından sonra daima aşırı kökten dinciler ABD emperyalizminin yakın dostu olmuştur ve bunu kimse inkar edemez. Böylece bölgede uzun vadeli bir istikrarsızlık olacak, Rusya, Çin ve İran gibi rakip ülkeler bundan nasibini alacaktı. ABD'nin bu planı Ağustos ayının ortalarına kadar tıkır tıkır işledi. Fakat 11 günde Taliban militanları neredeyse tüm Afganistan'ı ele geçirince Batılılar şoka girdi.

Peki, bundan sonra ne olur, ihtimaller nelerdir?

Olayların bu şekilde gelişeceğini Taliban yetkilileri bile tahmin etmemişti ve bunu Taliban liderlerinden Molla Abdulgani Birader de itiraf etmekte. Hadiseler Batılıları şoka soktuğu gibi Taliban'ı da hazırlıksız yakalamıştır. Dolayısıyla Taliban'ın önünde şimdi bir yığın sorun yatmaktadır. İlk önce Taliban sadece Afganistan'da değil uluslararası çapta meşruiyet kazanmak için çaba gösterecektir. Bunun için hem içten hem de dıştan sıkıştırılacaktır. Uluslararası alanda bir yandan Rusya ve Çin gibi ülkeleri ikna etmek zorunda kalacak, diğer taraftan da Batılıları tatmin etmek zorunda. Eğer Rusya ve Çin'e fazla yaklaşırsa Batı tarafından bir sürü ambargo ve boykotlarla karşılaşmak zorunda kalır; kısa veya uzun vadeli ekonomik sorunlarla boğuşur, dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Eğer Rusya ve Çin'e sırt çevirip de geleneksel ceddi Batıya yönelirse bu defa da Rusya ve Çin Kuzey İttifakı'nı güçlendirir, Taliban'ın üzerine salar ve zaten Taliban, uluslararası çapta nefret edildiği için yine dağılma tehlikesiyle karşı karşıya kalır. Dolayısıyla Taliban Batı ve Doğu arasında bir denge oluşturmak zorunda ama bu da pek çetin gözüküyor. Ülke içinde de meşruiyet kazanmak için Taliban'ın bir sürü faaliyette bulunması gerekiyor. İlkin Taliban karşıtı gruplara bazı ödünler vererek onları hükümete katması gerekiyor. Diğer yandan da milyonlarca işsiz halka iş bulmak zorunda. Ama durumlar şimdiki gibi devam ederse bunları başaramayacak gibi duruyor.

Fakat, Taliban yukarıda yazılanların hepsinde başarılı olur veya olmaz, büyük ihtimalle Afganistan için şöyle bir gelecek çizilecektir:

Taliban rejimi Rusya, Çin ve İran gibi ülkeler tarafından tanınır, Taliban Batıya ehemmiyet vermez. Bu durumda Batı da Afganistan'a ambargo ve boykotlar uygular, Taliban'ı ve Afganistan'ı ekonomik açıdan zor durumda bırakır; toplumda bazı kıpırdanmalar ve isyanlar başlar. Buna karşılık Taliban da toplum üzerindeki baskısını artırır, 90'lı yılların tecrübesi tekrar yaşanır. Ekonomik sorunlarını ise Çin, Rusya, Pakistan, İran ve Orta Asya'nın yardımlarıyla kısa veya uzun vadede çözmeye çalışır.

Diğer bir ihtimal ise, Taliban kadın hakları veya insan hakları gibi Batı'nın sevdiği olguları biraz değiştirerek yeniden topluma oturtur.

Böylelikle Batı'nın ekonomik yardımından da yararlanmaya çalışır. Fakat bu durumda 70- 85 binlik "cihadı kazanmış" aşırı radikal askerinin güvenini kaybeder. Pakistan medreselerinden "Afgan halkını müslüman yapmak" için yola çıkan bu unsurlar insan hakları, özgür medya veya yüzü açık kadınlarla barışamaz; kandırıldık diye gider IŞİD'e katılır. Bu da yeniden uzun bir süre ülkenin iç savaşa sürüklenmesi demektir. (Büyük olasılıkla ABD'nin de istediği bu!)

Sonuç olarak, Afganistan büyük ihtimalle yeni bir kaosa ve yeni bir savaşa sürüklenmektedir. Devletçilik açısından hiçbir tecrübesi olmayan, sadece medreselerde eğitim alan ve geleceği görmekten yoksun olan Taliban liderleri tez zamanda Afganistan'ı idare edemeyeceklerini göstereceklerdir. ABD askerlerini bölgeden çekse de, öcünü Taliban liderlerinden almaya çalışacaktır. Bunun için hala IŞİD kozu elindedir veya yeni bir cihatçı örgüt de üretebilir.

ABD'nin gerisinde bıraktığı tahribatı onarmak için on yıllar gerekiyor. Hele beyinleri selefizm ile yıkanmış bireyleri toplumdan temizlemek ise daha uzun yıllar gerektirmektedir. Ve bu onarım ve temizlemeyi yapmak da Afganistan'daki sol örgütlerle aydın kesime düşüyor. Dolayısıyla ülkedeki sol örgütler hemen toparlanmalı, kendine çeki düzen vermelidir. Geçmişteki yanlışlardan ders çıkarıp derhal halkı örgütlemeye koyulmalıdır; yoksa ülkenin sorunu yüzyıllarca devam edebilir.

Afganistan ve Emperyalizme Dair Bazı İlkeler

GÜNEŞ GÜMÜŞ
SEP GENEL BAŞKANI
GunesGumus_SEP

ABD'nin Afganistan çekilmesi sonrası yaşanan tartışmalar ve alınan tavırlar, çarpık bir emperyalizm teorisinin başa ne büyük bela olduğunu tekrar hatırlattı.

Güçlü bir ABD karşıtlığına sahip bu coğrafyada toplumsal olarak en yaygın eğilim anti-emperyalizmin anti-ABD'ciliğe indirgenmesi. Bu anlayış, ABD'nin neredeyse rakipsiz şekilde küresel gücünün zirvesinde olduğu zamanlarda bile yeterli değildi ama bugünkü gibi uluslararası büyük aktörlerin çeşitlendiği; Çin, Rusya gibi rakiplerin daha dişli hale geldiği bir uluslararası konjonktürde hatalı tutumlara daha çok kapı açıyor. Birden kendinizi ABD, Afganistan'dan çıkıyor diye "emperyalizm yenildi" derken sevinirken bulabiliyorsunuz…

Emperyalizm, Lenin tarafından kapitalizmin geldiği en son aşama olarak tariflenmişti. Bu aşama; kapitalist üretim ilişkilerinin küresel ölçekte hakim hale gelmesini ifade ediyordu. Dünya üzerinde yüzlerce yıldır yayılmacı eğilimler kendini gösteriyor. Emperyalizm ise diğer yayılmacılık biçimlerinden farklı olarak kapitalizmin yeni bir evresini; tekelci aşamasını ifade ediyor. Sermayenin sadece anlık değil genel ve uzun vadeli çıkarları uğruna ulus-devletler temelinde süren bir ekonomik ve jeopolitik rekabet düzeni olarak emperyalizmi kavramak gerekiyor. Emperyalist yayılmacılığın geri planında öyle ya da böyle sermayenin çıkarları var; bu çıkarların dayandığı ekonomik-politik ilişki biçimleri değişebilir. Ki değişiyor da.

Emperyalizm teorisini ele almak bu yazının sınırlarını aşsa da bazı kritik ilkeleri belirleyerek emperyalizm teorisi için bir temel oluşturmak mümkün.

1- Emperyalizm eşittir sömürgecilik doğru değildir. Kapitalizm, tarih sahnesine dünyaya kan ve gözyaşıyla bezenmiş vahşi bir sömürgecilikle çıktı ve 16. yüzyıldan 2. Dünya Savaşı sonuna kadarki dönem boyunca sömürgeciliği sürdürdü. Kapitalist ilksel birikim, sömürgeleştirilen coğrafyaların değerli madenlerinin, hammaddelerinin ve köleleştirilen yerlilerin emeğinin yok edilme pahasına tüketilmesiyle sağlandı. Ama kapitalist gelişim için klasik sömürgecilik bir yüke dönüşünce geçmişin sömürgelerle emperyalizm dahilinde yeni ilişkiler kuruldu. Elbetteki egemenlik haklarının tamamen yada kısmen devrine denk düşen sömürgeci biçimin güncel örnekleri var ama sınırlı. Afganistan da doğrudan ABD işgaliyle, varlığı ABD'ye tabi kukla bir sömürge rejimiyle sömürge yönetimlerine güncel bir örnekti. İşgal bitince emperyalizmin yenilgisi, halkların zaferini ilan edenlere inat Afganistan; bugün emperyalizmin yayılmacılığın sömürgecilikten öte oluşuna da örnek olma yolunda. Kukla bir Afgan yönetimine ihtiyaç duymadan da emperyalizm Afganistan siyaseti, ekonomisi için belirleyici bir güç olacak; ülke siyaseti emperyalist yayılmacılığın gölgesi altında şekillenmeye devam edecek. Taliban yönetimi, Afganistan'ın yeniden inşası ve ekonomik kalkınması için Çin'e her türlü kapıyı açmakla kalmayacak; ülkenin dondurulmuş 9 milyar dolarlık hesabın çözülmesi, IMF ve Dünya Bankası'nın devreye girmesi için ABD ve Batı ülkelerinin onay vermesi için de uluslararası ilişkile arenasında ılımlı bir görünüm çizmeye, gerekirse kendini görüntüde törpülemeye özen gösterecek.

2- Emperyalizm, ABD ya da Batılı büyük devletlerin dış politikasından ibaret değildir. Bu anlayış, öncelikle emperyalizmle kapitalizm arasındaki vazgeçilmez bağı kurmaktan uzaktır. Bir kere emperyalizm bazı ülkelerin dış politikasından ibaretse aslında değiştirilebilir de demiş oluyorsunuz. Diğer yandan dünyayı tek kutuplu bir temelde kavrayışa denk düşüyor bu tespit. ABD var gerisi boş; gerisi sömürge, yarı sömürge demenin başka bir yolu oluyor. Oysa ki bugün ABD emperyalist kapitalizmin tepesinde yer alsa da dünya ekonomik, askeri ve siyasi olarak çok kutuplu durumda. Bir kere ABD'nin baş tehdit ilan ettiği Rusya, Çin gibi güçler var. Uzun yıllara dayalı müttefikliğe rağmen AB de ABD ile çıkarlarını gerektiğinde farklılaştırmaktan geri durmuyor. Bugün emperyalizmi temel ilişkisi eşitsiz bir karşılıklı bağımlılık. Bu bağımlılık düzeyi ülkelerin ekonomik, askeri gücüne göre eşitsiz olsa da tek yönlü bir belirlenme (küçük gücün büyük güce her şeyiyle tabi olduğu) ilişkisi büyük oranda geçerli değil. Emperyalizm karşıtlığını ABD karşıtlığına indirgediğinizde Çin'in ya da Rusya'nın yayılmacı hamleleri konusunda tavır almanız mümkün de olmuyor.

3- Emperyalist güçler her şeye kadir değildir. Ülke siyasetleri, içsel ve dışsal dinamiklerin karmaşık bir bileşkesiyle şekillenir. Türkiye gibi ülkelerde her türlü kötülüğün sorumluluğunu dış güçlerde arayan komplocu anlayış sıklıkla karşımıza çıksa da emperyalistler her istediklerini elde etmekten uzaktır. Hele ki dünya ekonomisinin kriz içinde salındığı, dünyanın tepe gücü ABD'nin bu kötü gidişata son verme kapasitesi göstermediği bugünlerde ABD gücünün uluslararası siyaseti yeniden şekillendirmek konusunda daha az etkili olduğu görülebilir. Mesela ABD'nin 20 yılda Afganistan'ı istediği gibi şekillendirmek konusunda başarılı olamamıştır. Ya da Çin gibi en büyük tehdit ilan ettiği bir rakibi ekarte etmeyi başaramamıştır. Veya ABD'nin planında Taliban rejimi altında cihatçıların Rusya'nın başına bela olması olsa da bölgesel denklemler başka birçok gelişmeye gebe olmaya devam edecektir.

4- Emperyalistlerden dost olmaz. En kritik ilke budur desek haksız olmayız. Emperyalist güçlerin çalışma yöntemleri değişse de azgın bir kar ve birikim hırsıyla uluslararası siyaset ve ekonomiyi şekillendirme istekleri hiç değişmemektedir. Emperyalist yayılmacılık, kendi ulus-devletinin sermayesinin en genel çıkarlarını uluslararası askeri-ekonomik rekabet altında korumak-kollamak için vardır; görüntüde ne kadar demokratik sosla bulanmış olursa olsun bu gerçek değişmeyecektir. AB ülkelerinin Taliban'ı tanıyacak olması bunun bir örneğidir. Verilebilecek onlarca örneğin yanında daha çarpıcı olması adına Fransız çimento şirketi Lafarge'ın Suriye'deki yatırımlarını sürdürmek adına Fransız devletinin bilgisi dahilinde IŞİD dahil cihatçı şebekelere çimento gönderdiğini, IŞİD'e 13 milyon avro para aktardığını söyleyebiliriz. Emperyalistlerin paranın yeşilinden başka ilkeleri yoktur; en demokratik görünenden bile emekçi halklara düşmandan başkası olmaz.

V. U. Arslan
veliumutarslan

SOSYALİSTLERİN MÜDAHALESİ GEREKİYOR!

Türkiye doludizgin yol ayrımına doğru ilerliyor. AKP'li yılların sonuna mı geliyoruz, yoksa daha da zor günler bizi mi bekliyor? Geniş kitleler, bir yandan 'AKP anketlerde geriliyor' diye umutlanırken diğer yandan AKP'nin bir **seçim darbesi** yapmasından korkuyor.

Maalesef kitlelerin bir umut tutunmaya çalıştığı güç, CHP'nin oyun kurucu olduğu **burjuva muhalefet bloğu**. Programları neoliberal burjuva normalleşme programı. *"Seçimleri kazanacağız, sakin olun, seçimleri bekleyin"* havasındalar. Olur da kazanırsalar emekçilere vaat ettiği şey, "**Babacan** dönemi AKP politikalarından" başkası değil.

Peki emekçilerin en genel çıkarlarının temsilcisi olan sosyalistler ne yapacak? Burjuva muhalefet partilerinin yaptığı gibi pasif şekilde seçimleri mi beklemeli, parlamentoda bir-iki koltuk kapmanın telaşına mı düşmeli? Maalesef çoktandır sosyalistler faaliyetlerini esas olarak sosyal medya "aktivistliği" ile sınırlandırmış durumda. Emekçileri örgütlemek, gençlik içerisinden devrimci kadrolar yetiştirmek gibi zindelik gerektiren işler sosyalist soldaki genel ortalamanın çook uzağında. Hal böyle olunca maalesef gerçekten de seçimler bekleniyor ya da hayat sosyal medya aktivizmi ile geçiyor. **Yapabilen milletvekilliği hesapları yapıyor.**

Oysa sosyalistler için hayata **müdahale etmenin tam zamanı**. Ekonomik krizin emekçileri büyük bir hızla yoksullaştırdığı bir dönemden geçiyoruz. Şikayetler giderek yoğunlaşıyor. Kirasını, elektrik ve doğal gaz faturasını, kredi taksitlerini ödeyemeyen; işsizlik ve parasızlıktan bunalıma giren milyonlar var. Bizim burada bir çırpıda kolayca değindiğimiz gerçekler, bireylerin trajedileri oluyor.

Uzun lafın kısası sosyalistler yaşama müdahale etmenin araçlarını bulmalıdır. Örneğin özellikle büyük kentlerde ev kiralarında fahiş artışlar yaşanıyor. Öyle ki bazı bölgelerde kiralar iki katına çıkmış durumda. Büyük kentlerdeki emekçi semtlerinde bile idare eder bir konutun kira bedeli 2000 TL sınırına ulaştı. Hal buyken **sosyalistler bu semtlerde fahiş fiyatlara karşı etkili kampanyalarla beslenen güçlü eylemlere öncülük edemezler mi?**

AKP iktidarının emekçileri hızla yoksullaştıran kötü yönetimine bir karşılık verilmesi zorunludur. Bu mesele parlamento kürsülerinden, TV kanalları ya da sosyal medyadan yapılan demeçlerle geçiştirilecek bir konu değildir. Bize laf savaşı değil, sınıf savaşı gerekiyor.

Yani ekonomik krize karşı emekçi cephesinden protestolar yükselmelidir. Eğer bu olursa **AKP çok zor durumlara düşer.** Kent yoksulları, hayat pahalılığı ve işsizliğe karşı sokaklara inerse AKP'nin işi bitecektir. AKP'nin de ötesinde emekçiler sermaye düzenine karşı altın değerinde bir zafer kazanmış olacaktır.

Sokak Korkusu

Farklı farklı kesimler "aman sokağa çıkmayın", "AKP'nin silahlı adamları var" ya da "AKP'nin ekmeğine yağ sürersiniz" şeklinde kendilerince uyarılarda bulunup bizlere yine sandığı işaret ediyor. **"Sokak korkusu boşunadır"** diyip kestirip atmayacağım. Şimdilik şu kadarını söyleyelim: Sokağa inen, hakkını arayan emekçilere saldırmak o kadar kolay olmaz. O iş, protestocu öğrencileri dövmeye benzemez. Yeter ki emekçiler kendi talepleri ile sokağa insin, yeter ki mücadele biraz yaygınlaşsın! Saldırırlarsa ters tepecektir. Bu eylemlerin meşruluğu, sempatisi ve gücü karşısında AKP'nin yapacağı fazla bir şey kalmaz. Üstelik AKP'nin eylemler eşliğinde gönderilmesi, burjuva normalleşme planlarına karşı da sonraki dönem için emekçilerin direngenliği konusunda müthiş bir deneyim ve özgüven oluşturacaktır. 12 Eylül karanlığını dağıtan, Özal'ın fişini çeken, 1990'ların bereketli ortamını hazırlayan **89 Bahar Eylemleri** olmuştu. Bugün bir benzeri neden olmasın! Sosyalistler tarihi bir sınavdan geçiyor. Bu kadar etkisiz olma lüksümüz yok.

AKP-MHP'DEN SEÇİM HESAPLARI

Gökçe Şentürk
GokceSenturkSEP

1 Ekim'de açılacak meclisin ilk icraatı yeni seçim yasası olacak gibi görünüyor. Daha doğrusu olmak zorunda. Yeni seçim yasasının bir sonraki seçimde uygulanabilmesi için seçimden 1 yıl öncesinde meclisten geçmiş olması gerekiyor. Yani erken seçim hesapları da dikkate alındığında AKP ve MHP için zaman daralıyor. RTE'nin açıkladığı ve Bahçeli'nin onayladığı yüzde 7 seçim barajı dışında seçim sisteminde yapılacak değişiklikler net değil.

AKP 19 yıllık iktidarının en zayıf dönemini yaşıyor; ekonomik kriz, afetlerle mücadelede beceriksizlik, işsizlik, salgının yeni bir dalga yaratma beklentisi, parti içi rahatsızlıkların sınıra dayanması, yönetememe görüntüsünün toplumun geniş kesimlerince aşikar olması… AKP bu görüntüyü tersine çevirebilecek araçlardan yoksun ama yine de manevra alanları mevcut. Mesela dış politikadaki u dönüşleri gibi.

İşte bunun bir başka sonucunu da iç siyasette olasılık dahilinde yapılabilecekler olarak görmek lazım. AKP-MHP arası gerilimler özellikle Soylu üzerinden kamuoyuna yansısa da öncelik, Cumhur ittifakının korunması ve varolan ortaklığın her iki parti için sürdürülebilmesinde olacak. Dolayısıyla Millet İttifakı'nı bölme ve Millet İttifakı'nın olası yeni ortaklarını uzaklaştırma taktiği iktidarın ilk tercihi. Seçim yasası meselesini buradan okumak lazım.

Peki iktidar için neye yarayacak bu yüzde 7 seçim barajı? Açıkçası bu 'sihirli formül' denemeleri AKP gitsin-kalsın meselesinin ölüm-kalım meselesine eş değer görüldüğü bir dönemde temcit pilavı deyimini akla getiriyor. Özellikle MHP'nin HDP'ye seçim barajının yüzde 10 olması sebebiyle giden emanet oyları engellemek istediği gündeme gelmişti. Muhalefeti 'barajla bölme' yani yeni partilerin seçime ittifak dışında girmesinin barajın düşürülmesiyle teşvik edilmesi meselesi de iktidar cephesinden bir diğer boyut olarak göze çarpıyor. Fakat yüzde 7'nin bu anlamda ne kadar teşvik edici olacağı tartışmalı. Hem Deva ve Gelecek partilerinin şimdiye kadar yapılan anket sonuçlarında yüzde 7'ye zaten ulaşamadığı görülüyor hem de varlık zeminlerini Cumhur İttifakı'nın yenilgisine dayandıran bu partilerin barajın düşürülmesiyle anında ittifak projesinden döneceklerini beklemek çok gerçekçi görünmüyor. Bir de olası bir AKP-MHP ayrılığında MHP'nin baraj altı kalmamak için kendisini garantiye alması meselesi var ki onu da ilerleyen süreçte göreceğiz. Ayrıca iktidarın bugünkü sistemde varolan bir siyasi parti listesinden seçilen en az 20 milletvekilinin ayrılıp kendi grubunu kurmasının da engellenmesi, yeni seçim sisteminde olması beklenen bir diğer madde.

Özetle, iktidar sıkıştıkça yeni icat ve icraatlarla karşılaşacağız. Net olan tek bir şey var o da RTE'nin iktidarı bırakmamak için her seçeneği deneyeceğidir. Bu hesaplar içinde her zaman olduğu gibi sefalet ve açlık koşullarında yaşamaya mahkum edilen, asgari ücretin genel ücret haline getirildiği emekçi milyonlar için anlamlı bir değişim yok ve olmayacak. İktidar kendisini kurtarmak, muhalefet de düzenin normalleşmesi ve AKP ile işleyişi bozulan düzenin yeniden ayakları üzerine oturtulması için çabalıyor. Seçimleri beklemeden emekçi milyonların, geleceksiz gençlerin ve kadınların gerçek bir toplumsal dönüşüm için örgütlenmesi şart görünüyor. Biz tam olarak bunun için mücadele ediyoruz ve bu topluma karşı sorumluluk hisseden, bir şeyler yapmak isteyen herkesi emekten ve özgürlükten yana samimi bir mücadeleyi birlikte vermeye çağırıyoruz.

TÜRKİYE'DE SEÇİM SİSTEMİNİN KISA TARİHİ

Türkiye'de seçim sistemi pek çok kez değişti. 1950-54 seçimlerinde **liste usulü çoğunluk sistemi** uygulandı. Bu sistemde bir seçim bölgesinde en çok oyu alan parti o seçim bölgesindeki bütün milletvekilliklerini kazanıyordu. Böylelikle Demokrat Parti, tek parti döneminden bunalan halkın oyları ve seçim sisteminin getirdiği avantajla parlamentonun yüzde 86'sını elde etti.

27 Mayıs 1960 darbesinden sonra yapılan ilk seçim 1961 yılında D'Hont sistemiyle yapıldı. Nispi temsili temel alan bu sistem, Türkiye'de 1965 Millet Meclisi genel seçimi ile 1966 Millet Meclisi ara seçimi dışında 1961'den bu yana uygulanıyor. **1965 seçimlerinde ise ilk ve son defa Milli Bakiye Sistemi kullanıldı.** Millî bakiye sisteminde seçim bölgelerindeki milletvekili sayıları nispi temsil sistemine göre belirleniyor. Partilerin seçim çevrelerinde aldığı bütün artık oylar toplanıyor. Açıkta kalan milletvekili sayısına bölünerek milli seçim kotası bulunuyor. Her partinin elindeki toplam artık oy milli seçim kotasına bölünerek, bununla orantılı bir şekilde milletvekilleri dağıtılıyor. 1965 seçimlerinde Tükiye İşçi Partisi 15 milletvekili ile meclise girmiş ülkede ve dünyada yükselen sosyalist-solun etkisiyle de 60'lı yıllarda önemli bir siyasi aktör konumuna gelmiştir. 1965'ten sonra egemen sınıflar bu deneyimin bir daha yaşanmaması adına sistemi değiştirmiştir.

80 darbesinin ardından bugünkü seçim sistemi getirildi. **12 Eylül sonrası 1983 yılında yapılan ilk seçimde yüzde 10 seçim barajı devreye sokuldu.** Seçimlere Millî Güvenlik Konseyi'nin izin verdiği üç parti katıldı; ANAP, Halkçı Parti ve Milliyetçi Demokrasi Partisi. Ülke ve seçim çevresinde yüzde 10 barajının ilk kez uygulandığı seçimde seçim sisteminin özelliği nedeniyle siyasi partiler genel ve seçim çevresi barajlarını aşmak zorundaydılar. 12 Eylül darbesinin kalıntısı olan yüzde 10 seçim barajı sistemin korunması ve özellikle de sosyalist solun mecliste propaganda gücünün kırılması anlamında bugüne kadar korundu.

ELEKTRİK ZAMLARI ARTARKEN, PATRONLARIN GÖZÜ DOYMUYOR

Rozerin Ürper

Geçtiğimiz günlerde elektrik faturaların yüksek gelmesiyle birlikte herkesin sosyal medya vb. birçok yerde isyan ettiğini dile getirmesi ile birlikte sürekli artan zamlar da gündemde yerini korumaya devam etti. Temmuz'da gelen %15'lik zam faturaları öylesine kabarttı ki, evde olmayan veya tatilde olup da elektriği kullanmayan kullanıcılar bile yüksek gelen faturalardan dolayı tepki gösterdi. Ayrıca geçen yaz doğalgaz rezervi müjdesi verilmemiş gibi doğalgaza da %12'lik bir zam yapıldı.

2019'dan bu yana elektrik %33 zamlanırken, Elektrik Mühendisleri Odası (EMO) 4 kişilik bir ailenin son beş yılda faturalara ödediği tutarın 94 TL'den 210 TL'ye kadar yükseldiğini belirtti. Yine 4 kişilik bir ailenin ortalama 230 kw elektrik ihtiyacı için 2020 Aralık ayında ödediği tutar 183 TL iken, Temmuz 2021'de 210 TL olarak karşımıza çıkıyor. 2018'den bu yana toplamda yapılan zamlar %103'ü bulmuş durumda.

TÜİK bile 2012 ve 2017'yi kapsayan 5 yılda elektriğin yüzde 21 zamlandığını belirtiyor. Bu tabloya göre de 1 kilovatsaat karşılığında 33.9 kuruştan 42.3 kuruşa doğru bir artış söz konusu. Ancak bu beş yılı kapsayan dönem sonrası yani 2018'den sonrası hızla artan zamlarla karşımıza çıkıyor.

2018'in ilk döneminde birim fiyatı 45 kuruş olan elektriğin fiyatı, son açıklanan zammın ardından (yani Temmuz ve Aralığı kapsayan 2021 döneminde) 91,56'ya çıkmış durumda.

2016	94.8 TL
2017	94.7 TL
2018	137.3 TL
2019	163.2 TL

**elektrik faturalarının yıllara oranla artan fiyatları. (Kaynak; EMO)*

Yukarıdaki tabloda da belirtildiği üzere her yıl zamlar artıyor, ancak neye ve kime göre belirtildiği belli olmayan zamlar cep yaktığı gibi gelen zamlar sonucunda ödenen faturaların %40 ila 45'i de vergi olarak ödeniyor. Artan zamlarla birlikte faturalara verilen ücretin %40 ila 45'inin vergilere gittiğini söylemiştik. Vergi olarak faturadan tahsil edilen bedeller; enerji bedeli, elektrik dağıtım bedeli, TRT payı, elektrik tüketim vergisi, enerji fonu ve KDV olarak karşımıza çıkıyor.

Ayrıca TMMOB Makine Mühendisleri Odası Çalışma Grubu'nun hesaplamasına göre 4 kişilik bir ailenin aylık olarak tüm faturalarının ortalama tutarı 760 TL. Ve bu ücret de sanki maaşımızın neredeyse yarısı elimize gelmeden vergilere ödenmiyormuş gibi, asgari ücretin %26'sına tekabül ediyor.

Elektrik şirketlerindeki özelleştirme

Türkiye'deki elektrik şirketlerinin özelleştirilmesine de değinmeden olmaz tabi. Bizler zam üstüne zamla nasıl geçineceğimizi kara kara düşünürken; iktidar ve 5'li çete ortakları özelleştirme adı altında şirketleri yutarken doymamaya ve daha fazlasını nasıl alırız diye durmadan düşünmeye devam ediyor. Hali hazırda elektrik şirketlerinin %80'i özelleştirilmiş durumda. İstanbul (Avrupa), İç Anadolu çevresi, Bursa ve çevresi Cengiz, Limak ve Kolin arasında pay edilirken; İstanbul (Anadolu), Ankara ve kuzeyi de Sabancı'ya

verilmiş durumda. Elektrik şirketlerine konmak yetmemiş olacak ki bu çeteler yapılan zamların daha fazla olmasını talep etmek gibi bir yüzsüzlükten de asla geri durmuyorlar. Şirket yetkilileri yapılan zammın iki katı yapılmasını talep ederken, yaptıkları bu fazladan zam talebinin ise Ekim ayında faturalara yansıyarak başlayacağı söyleniyor.

Peki sadece Elektrik zamları mı?

Ne yazık ki her güne zam haberiyle karşılaşıyoruz. Bu zamların kimisi haber verilerek yapılan zamlar olsa da enflasyonun etkisiyle birlikte her geçen gün haber vermeden gelen zamlar olarak da karşımıza çıkanlar var.

Son bir yılda gıdaya yapılan zamlar;

Tavuk eti	%64
Ayçiçek yağı	%60.8
Margarin	%53
Yumurta	%49
Mercimek	%41.8
Zeytinyağı	%39.4
Süt ve yoğurt	%35
Balık	%34
Bal	%27
Ekmek	%26,4
Dana eti	%23
Makarna	%22
Un ve Pirinç	%21
Nohut	%34,4

Yukarıda da belirtildiği gibi hemen hemen her şey zamlanmaya devam ediyor. Ve bu durum karşısında aldığımız asgari ücret su gibi eriyor. Okulların açılmasıyla kırtasiye ürünlerine yapılan zamları da katarsak asgari ücret daha elimize gelmeden bitiyor. Bu durumda asgari ücrete zam yapmak veya emekçinin cebini düşünmek yerine 5'li çetenin cebini düşünenler bu cepleri doldurmak için bizim cebimizden çalmaya devam ediyor. Ancak umutsuz değiliz. Bizi sefalet koşullarında yaşamaya mahkum edenlerden hesap sormak boynumuzun borcudur. İnsanca bir yaşamı bu dünyayı var eden emekçiler olarak, vereceğimiz mücadeleyle kazanabiliriz.

BOĞAZİÇİ ÜNİVERSİTESİ İŞÇİLERİ: "TOPLU SÖZLEŞME BİTTİ MÜCADELE BİTMEDİ!"

Boğaziçi Üniversitesi'nde çalışan işçileriz, temizlikçi, bahçıvan, güvenlik… Üniversite yönetimiyle üye olduğumuz Tez-Koop-İş sendikası arasında aylardır devam eden TİS süreci nihayet geçen hafta sona erdi. Ama ne son! Üniversite yönetimi bizi aylarca oyaladı, sendikamız aylarca oyalandı… Sonuçta bizi sefalete mahkûm ettiler.

Açıklanan sonuca göre iyileştirme zammı + ilk 6 ay %12, diğer 6 aylık dilimlerde ise %5 + enflasyon farkı oranında zam uygulanacak. Sendika yönetimi, anlaşmayı brüt rakamlar üzerinden duyurmuş olsa da şu an itibariyle aşağı yukarı net maaşımız 3.500 TL civarında olacak.

Bu rakamları "zam kazandık" ya da "toplu sözleşme yaptık" diye duyurmak bile utanmazlıktır.

Sendika yönetimi resmen üniversitenin dayatmalarını kabul etmiş oldu. Oysa bunu kabul etmek zorunda değildik. Daha önceki hafta İTÜ'de çalışan işçi kardeşlerimiz, dayatmalara karşı yürüyüş yapmış ve taleplerini haykırmıştı. Biz de aynı mücadele yöntemiyle dayatmaları aşabilirdik.

Şimdi Her Şey Bitti Mi? Bitti Sananlar Yanılıyor!

TİS bittiyse ek protokol yapılır. Örneğin İstanbul, Ankara, Sivas, Antalya'daki elektrik dağıtım işçileri yaz başında Tes-İş'in oyalamaları sonucunda Yüksek Hakem Kurulu tarafından sefalet ücretine mahkûm edilmişti. Ama elektrik işçileri bunu kabul etmeyip ayağa kalktı, işverenlerin de sendikanın da karşısına dikildi. Mücadeleleri devam ediyor ancak daha şimdiden ek protokol ile ufak tefek ek kazanımları başardılar bile.

Biz de bu TİS dayatmasını hâlâ yırtıp atabiliriz. Ancak bunun için bize başkalarından hayır yok. Bir araya geleceğiz, GÜÇ BİRLİĞİMİZİ kuracağız ve kampus kampus örgütlenip işçi komitelerimiz aracılığıyla üretimden ve hizmetten gelen gücümüzü kullanacağız.

ADALET YOKSA HİZMET DE YOK!

SEP PARTİ KONFERANSINI TAMAMLADI

Sosyalist Emekçiler Partisi olarak 14-15 Ağustos tarihlerinde farklı şehirlerden yoldaşların bir araya gelmesiyle geleneğin **8. konferasını** gerçekleştirdik. Kaybettiğimiz devrimciler ve emekçilerin anmasıyla başlayan konferans, Enternasyonal marşının bütün yoldaşlarca hep bir ağızdan coşkuyla söylenmesiyle devam etti.

2 gün süren konferansta çeşitli oturumlarda verimli ve kritik tartışmalar gerçekleştirdi. **Genel Başkanımız Güneş Gümüş, ilk oturumda Türkiye ve Dünya analizi** ile partimizin gelecek döneme dair perspektifini ortaya koydu. Kapitalizmin ekonomik krizinin pandemi ile derinleşmesiyle dünya kapitalizminin yarattığı bunalımın boyutları ele alınırken; neoliberal modelin artık sonuna gelindiği fakat bu krizi kolay kolay aşamayacak olan sistemin önümüzdeki 10 yıllık süreçte emekçi ve ezilenlerin isyanlarına gebe olduğu ortaya kondu.

Türkiye'de AKP rejiminin çürümüşlüğünün vardığı noktada muhalefetin **'burjuva normalleşme'** hayallerinin sosyalistlerin hedefi olamayacağı; bu projeye eklemlenmenin emekçiler, gençlik, kadınlar ve ezilenler için yaratacağı yanılsama ve tehlikelere vurgu yapıldı. Bu noktada partimiz SEP 'burjuva normalleşmeye hayır' sloganı etrafında bağımsız devrimci sınıf siyaseti ile önceki dönemde olduğu gibi önümüzdeki dönemde de sosyalist inşa için çalışmayı sürdürecek ve hızlandıracak.

İlk günün **2. oturumunda Örgütsel Perspektiflerimiz** üzerine konuşuldu. Türkiye'de devrimci Marksist, Bolşevik geleneği inşa etme noktasında partimizin geldiği noktanın değerlendirmesi, yeni çalışma alanları ve önümüzdeki sürece dair değerlendirmeler yoldaşların da katkılarıyla yapıldı.

3. ve 4. oturumlarda Türkiye İşçi Sınıfı ve partimizin sınıf çalışmaları ile Kadın ve Lgbti mücadelesi perspektiflerimiz konuşuldu. Sınıftan kaçış ve postmodern kimlik siyasetinin panzehiri olarak ezilen kimliklerin devrimci sınıf mücadelesine kazanılması ve partimizin çalışmaları ortaya kondu.

İlk günün son oturumunda gençlik mücadelesi ve partimizin üniversiteli ve liseli örgütlerinin (MFT ve DSL) gençlik içerisinde 68'deki gibi yeniden yükselecek devrimci gençlik mücadelesinin yürütücüsü olma potansiyelleri ve müdahaleleri üzerine tartışıldı.

İkinci gün dünya analizi ve uluslararası örgütümüz ISL'nin güncel örgütsel durumu üzerine yapılan tartışma ile başladı. Konferans boyunca, Latin Amerika'dan Güney Asya'ya Avustralya'ya kadar uluslararası kardeş örgütlerimizin devrimci selamları ile enternasyonalist bir hava hakimdi. Aynı zamanda aramızda olan Lübnanlı yoldaşlarımızın **Sosyalist Orta Doğu** perspektifi ile bugün az gelişmiş ülkelerde egemen sınıfların bırakalım insanca yaşama koşulları sağlamayı barınma, iş, beslenme gibi temel ihtiyaçları bile karşılayamayacak bir çürüme içinde olduğunu anlatarak tek kurtuluşun sürekli devrim programına sahip devrimci öncülerin yaratılmasında olduğunu vurguladı.

Konferansımızın en çarpıcı anlarından biri de Afganistan'dan yoldaşımız Omid Jurrat Rastakhiz'in gönderdiği mesaj idi. Emperyalist barbarlığın geldiği son noktada Taliban'ın ülkeyi ele geçirmesiyle korkunç bir krizle karşı karşı kalan Afganistan'dan gönderdiği devrimci mesajı okuduktan sonra biz de Türkiye'den devrimci Marksistler olarak Afganistan emekçilerini ve halkını selamladık. Tüm dünyada olduğu gibi Afganistan'da da barbarlığı ortadan kaldıracak tek alternatif olarak devrimci öncünün yaratılması için çabalarımızı hızlandıracağımızı da ilan etmiş olduk.

Verimli tartışmalar, önemli katkıların olduğu 2 günlük konferansımızdan çıkan sonuç belgeleri yayınlanacaktır.

SOSYALİZME ÇAGRI MİTİNGİ COŞKUYLA GEÇTİ

SEP olarak ilk parti mitingimizi 15 Ağustos'ta "Eşitlik ve Özgürlük için; Sosyalizme Çağrı" şiarıyla gerçekleştirdik. Ankara/Anıtpark'ta gerçekleşen mitingde tekstil işçisi yoldaşımız Erkan Bayrak, Eşitlik Kadın Örgütü adına yoldaşımız İnci Gürkan, Marksist Fikir Toplulukları adına yoldaşımız Emrecan Konyalı'nın selamlamalarının ardından Genel Başkanımız Güneş Gümüş coşkulu bir konuşma gerçekleştirdi.

Konuşmaların ardından muhalif müzik grubu Praksis konseriyle mitingimiz son buldu. SEP kadroları ülkenin her yerinde devrimci sınıf siyasetiyle mücadeleyi yükseltiyor. Devrimci Marksist geleneği, bolşevizmi, bağımsız devrimci sınıf siyasetini büyütmek için çalışmalarımızı takip eden parti dostlarımızı örgütlenmeye çağırıyoruz.

sosyalist
İşçi-Emekçi İktidarı ve Uluslararası Sosyalizm için

KİRALARA MAAŞ DAYANMIYOR!

Enflasyonu Hesapta Değil, Cüzdanda Düşür!

KİRA ARTIŞINI DURDUR!

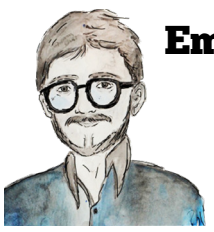

Emre Güntekin
emregntekin

Son günlerin en çok konuşulan gündemlerinden birisi de konut fiyatlarında ve kiralarındaki astronomik artışlar. Özellikle İstanbul, Ankara ve İzmir gibi büyükşehirlerde yaşanan fiyat artışları özellikle yoksul emekçilerin kentlerin merkezlerinde barınmalarını neredeyse imkansız hale getiriyor.

Kentsel dönüşüm süreçleri ile birlikte konut talebine olan artış, pandemi, göçmen nüfustaki artış ve dönemsel olarak talebi artıran (memurların tayin dönemleri, üniversitelerin açılması, ertelenen evliliklerin gerçekleşmesi vs.) faktörler metropollerde kiraların neredeyse yüzde yüzden fazla artmasına yol açmış durumda. Özellikle üniversitelerde yüzyüze eğitime geçilmesi sonrasında öğrencilerin yoğun şekilde barındığı semtlerde kira artış oranları cep yakıyor. Kirada oturma oranı da son 10 yılda artmışken barınma Milyonlarca yoksul emekçi için bırakalım konut sahibi olmayı, insanca yaşanılabilir bir evde barınmak bile lüks haline gelmiş durumda.

Eurostat verilerine göre ise Türkiye Avrupa ülkeleri içerisinde kiraların en fazla artış gösterdiği ülke:

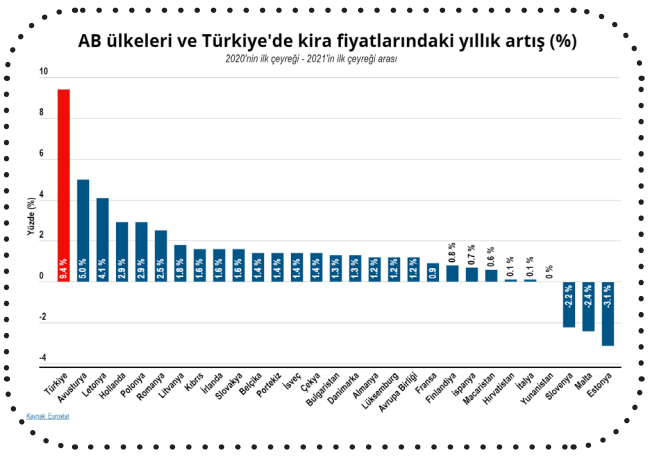

Kira Artışının Sorumlusu Açgözlü Ev Sahipleri mi?

Kira artışlarıyla birlikte basında ve sosyal medyada özellikle eski kiracılar ile evlerini yeni kiracılara daha yüksek fiyattan vermek için kiracılarını evden çıkarmaya çabalayan ev sahipleri arasındaki ihtilaflar fazlasıyla yer buluyor. Fakat meseleyi basitçe ev sahiplerinin fırsatçılığıyla veya açgözlülüğüyle açıklamak yanlış olacaktır. Medyada kendisine yer bulan yorumlarda bu durum sıkça vurgulanıyor. Bir yanda hayat pahalılığının zirve yapması diğer yanda barınma meselesinin serbest piyasanın insafına terk edilmesi olunca kirada oturan milyonlarla, konut sahiplerinin böyle bir süreçte karşı karşıya gelmesi kaçınılmaz bir süreç.

İktidar her fırsatta ekonominin şahlandığından dem vururken; aynı şeyi inşaat sektörü için söyleyebilmek zor. 19 yılda iktidar inşaat sektörünü ekonominin motoru haline getirdi. Geçtiğimiz yıl gördüğümüz üzere inşaat patronlarını krizden çıkarabilmek adına batıkta olan ekonominin temellerini dinamitleme pahasına kamu bankaları aracılığıyla konut kredisi faizleri dibe çekildi ve geçici bir hareketlilik yaratıldı. Fakat bugünlerde ülke tarihinde ilk kez inşaat patronları iş bırakma aşamasına gelmiş durumda. Bir yanda enflasyon nedeniyle artan maliyetler (yıllık bazda % 42,48 artış) diğer yanda artan faizler nedeniyle ev satışlarının ana kitlesi olan ipotekli ev satışlarının tıkanması yaşanıyor.

Orta ve alt gelirliyi hesaba katmayan lüks konut projelerinden karlarını katlamayı tercih eden inşaat patronlarının elinde konutlar beklese de olan tabiki iktidar sayesinde hızlı bir zenginleşme yaşayan inşaat patronlarına değil, insanca barınma hakkından gitgide uzaklaşan yoksul emekçilere oluyor.

Ama akıl almazlığa bakın ki Temmuz 2021 itibariyle ülkede satılmayı bekleyen konut stoku 1,5 milyon iken milyonlar kiralardaki astronomik artışlar nedeniyle barınma sorunundan yakınıyor. Paran yoksa kirada oturmak bile zor! Milyonlarca emekçi için mesele de kölece sömürüye karşılık yaşamaya yetmeyecek bir ücretle geçinmeye çalışmak oluyor zaten!

İktidarın Konut Fiyatlarına ve Kiralara Bir Çözümü Var mı?

Bugünlerde kira fiyatlarındaki artışla birlikte kamuoyunda en çok dile getirilen taleplerden birisi de iktidarın kira artışlarına müdahale etmesi ve bir düzenleme getirmesi. Fakat yukarıdan müdahalelerle sorunun çözümünün faydasının olmadığı birçok örnekle görülebilir. TL'deki değer kaybının ve enflasyonun dizginlenemediği her seçenekte benzeri fiyat artışlarının gerçekleşmesi kaçınılmaz olacaktır.

Yıllardır ekonomiyi, ip üzerindeki cambaz gibi idare etmeye çalışmanın sonucu ise milyonlarca yoksul emekçinin en temel insani ihtiyaçlarını bile karşılayamayacak hale gelmesidir. Mevcut düzen barınma gibi temel bir ihtiyacı insani bir şekilde çözemeyeceğini somut örnekleriyle göstermektedir.